

FILOLOGUL GENERATOR DE IDEI

Dr. hab. Anatol GAVRILOV
la 70 de ani

Născut la 23 februarie 1943 în s. Ciobruciu (actualmente Cioburciu), r-nul Slobozia.

Filolog, domeniul științific: teoria și istoria literaturii.

Doctor habilitat în filologie (2006).

Prima pasiune, pe care actualul septuagenar, cercetătorul științific principal, doctorul habilitat în filologie Anatol Gavrilov a simțit-o încă din anii fragezi, a fost beletristica, a doua – scrierile științifice. Literatura artistică îl desfăta, înnobila, cea teoretică îl ajuta să pătrundă tainele și specificul cuvântului măiestrit. Această a doua patimă a sa a căpătat amploare în timpul studiilor universitare. Demonstrând capacități creative în anii de studii, la absolvirea facultății de litere a USM (1965) a fost repartizat la munca de cercetare – Institutul de Limbă și Literatură al AȘM. Aici își face doctorantura și se consacră investigațiilor filologice.

În cursul activității sale științifice, sărbătoritul a gustat și pâinea de director al Institutului, și cea de lector la Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” din Chișinău și la UPS „Ion Creangă”, dar s-a simțit în largul său doar în calitate de șef al Sectorului Teorie și Literatură Comparată, ulterior Teorie și Metodologie. În domeniul criticii literare a debutat cu articolul *Ecouri în romanul moldovenesc* (1967), dar a căutat în permanență să se familiarizeze cu proza universală. În lucrările de proporții care au urmat (*Structura artistică a caracterului literar în roman*, Ch., 1976, *Reflecții asupra romanului*, Ch., 1984), precum și în numeroase articole, exegetul ia în discuție anumite aspecte ale dramaturgiei lui Shakespeare, ale prozei lui F. Dostoievski, Maupassant, ale nulei contemporane engleze etc.

Ieșirile sale cutezătoare în spațiul prozei și dramaturgiei universale nu i-au diminuat nicidecum interesul pentru epica și drama autohtonă. Mărturii concludente în acest sens sunt articolele în care se pronunță asupra prozei lui Vl. Beșleagă, a romanului lui A. Busuioc *Singur în fața dragostei*. De notat că exegetul a căutat să atragă în discuție fațete puțin sau deloc explorate ale prozei. Bunăoară, *Amintirile din copilărie* ale lui I. Creangă le-a examinat sub aspectul cuvântului propriu, străin și bivoc, pastelurile lui Alecsandri le-a tratat în corelație cu poetica parnasiană, sămănătorismul – ca expresie specific națională a unui fenomen ideologico-literar internațional, proza lui I. Druță e privită prin prisma sugestiei psihologice, dramaturgia intimă a lui D. Matcovschi a cercetat-o prin vizorul valorii etice.

Deși au trecut peste trei decenii și jumătate de la apariția primei sale cărți teoretice, aceasta își păstrează actualitatea prin aplicarea teoriei structurii stratiforme a operei literare și prin felul cum au fost interpretate componentele structurale ale caracterului în roman și etapele în statornicirea caracterului ca formă a cunoașterii artistice a omului ș.a.

Cea de-a doua carte, *Reflecții asupra romanului*, de asemenea, constituie o valoroasă contribuție științifică. Nu întâmplător, eminentul critic și istoric literar Mihai Cimpoi o consideră „o sinteză care o completează pe cea a lui V. Coroban” (e vorba despre *Romanul moldovenesc contemporan*). Concomitent, recenzentul susținea că această apariție editorială dispune de o perspectivă generalizatoare largă, că autorul confruntă procesul literar cu imperativele sociale, cu viața însăși, manifestând intransigență și obiectivitate. Într-adevăr, studiul se referă la căutările înnoitoare ale prozei moldovenești scoțând în evidență, printre primii, anumite aspecte definitorii ale procesului literar din republică.

În 2006, Anatol Gavrilov scoate de sub tipar lucrarea de proporții *Conceptul de roman la G. Ibrăileanu și structura stratiformă a operei literare* – o sinteză a rezultatelor cercetărilor îndelungate în domeniul teoriei și istoriei romanului din punctul de vedere al statornicirii lui ca structură genurală. Valoarea studiului o sporește și faptul că au fost luate în discuție ideile originale ale criticului discutat. În baza acestui solid op monografic și-a susținut teza de doctor habilitat.

Următorul volum pe care l-a publicat, *Criterii de științificitate a terminologiei literare*, (2007) este unul eminent teoretic. Studiul atrage atenția specialiștilor filologi, printre multe alte precizări asupra terminologiei, că e necesar a privi „opera literară ca structură material-verbală, ca textură de

cuvinte bivoci și plurivoci care se mișcă în concordanță cu pulsațiile vii ale procesualității dialogice din straturile ei interne” (p. 232).

Cu deosebită satisfacție vom constata: actualul septuagenar s-a dovedit a fi un generator și promotor insistent de idei. Ideile sale de a aplica concepția tranzitologică fondată de viitorologii americani la periodizarea procesului literar după etape ale tranziției intracivilizațională și intercivilizațională și-a găsit o realizare originală în studiile profesorului S. Pavlicencu despre tranziția în literatură și o nouă clasificare a curentelor literare, precum și în teza doctorandei sale Galina Ionesi (Anițoi) despre modul în care tranziția intercivilizațională în societatea românească și-a aflat reflectarea în schimbările din tipologia personajului, în special în tipul inadaptablei ca personaj de tranziție. O altă idee a sa, cea de aplicare a dialogismului bahtinian la o nouă definiție a imaginii artistice – ca structură duală și ca unitate a criteriilor identitate/ alteritate – a fost dezvoltată creator în teza de doctor a Olesei Gârlea despre raportul dintre mit ca sincretică și imagine în ficțiunea artistică.

Pe parcursul anilor colegul celebrat s-a bucurat de o prețuire înaltă a acad. M. Cimpoi, pe care l-am citat mai sus, dar și din partea altor colegi, a doctorilor habilitați S. Pavlicencu, Al. Burlacu, I. Plămădeală, Aliona Grati și a. O dovadă probantă că aceste aprecieri nu sunt niște elogiuri ocazionale ne servește cuprinsul ultimei sale cărți *În căutarea de noi repere pe drumul gândirii* care se află în etapa finală de pregătire pentru tipar la editura „Profesional Service” din Chișinău. Această culegere selectivă întru-nește în cele cinci compartimente unele dintre studiile, articolele, comunicările științifice, prelegerile și fragmentele în care este abordat un cerc larg de probleme ce țin de epistemologia literară, literatura universală și comparativă, teorie și metodologie literară, critică literară și metalingvistica textului.

În încheiere, îi dorim infatigabilului exeget literar Anatol Gavrilov mulți ani de activitate științifică fructuoasă în care să-și ducă la bun sfârșit toate manuscrisele. Preocupările sale investigative din ultima perioadă se disting printr-o amplitudine și o rafinament demne de toată admirația.

Dr. Dumitru Apetri

MĂSURA VALORII ȘTIINȚIFICE

**Membrul corespondent al AȘM
Sergiu DIMITRACHI
la 80 de ani**

Născut la 7 martie 1933, în s. Unțești, azi r-nul Ungheni.

Inginer, domeniul științific: radioelectronică și telecomunicații.

Doctor habilitat în științe tehnice (1988), profesor universitar (1991). Membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (1993).

A făcut studii la Facultatea de Radiotehnică a Universității de Telecomunicații și Informatică din or. Novosibirsk, Rusia (1953-1958). A activat la o instituție de proiectări de destinație specială din or. Omsk, Rusia (1958-1961) și la Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Construcției și Proiectării Aparaturii Electrice din Chișinău (1961-1968). Din anul 1968 activează la Universitatea Tehnică a Moldovei în calitate de conferențiar, iar din 1989 devine profesor universitar și șef al Catedrei de Telecomunicații a acestei instituții.

A inițiat și a condus activitatea de cercetări într-o direcție nouă din domeniul măsurărilor mărimilor electrice pasive. Sub conducerea sa au fost elaborate metode noi de măsurare, destinate măsurării fără contact galvanic a caracteristicilor componentelor electronice pe bază de microconductor în izolație de sticlă în operațiile principale ale ciclului tehnologic de producere. Utilajul tehnologic, elaborat pe baza acestor metode, a fost implementat la uzinele „TBILPRIBOR” (Tbilisi), „MICROPROVOD (Chișinău) „LENIN” (Minsk) având un efect economic considerabil.